

Port de Khanià, amb la mesquita dels Geníssers en primer terme, a Creta
MARTA MEMBRIVES

Els escocesos de Grècia

Ramon Cardona Colell forma part d'aquell grup privilegiat d'hellenistes catalans amb casa a Grècia. Ell la té a Creta, l'illa dels tres continents i una peça única del trencaclosques que compon la convulsa història grega. Per a Lawrence Durrell, els intensos cretencs eren els escocesos de Grècia, els habitants d'un món a part, amb cultura i tradicions pròpies. No és estrany, doncs, que aquests grecs del sud sempre hagin mirat cap a Atenes de resquitllada. No se'n refien i no s'hi acaben d'entendre.

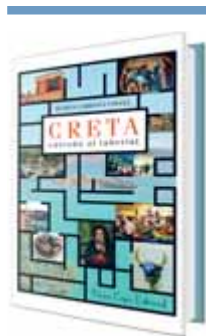
Potser perquè Creta és el bressol de visionaris com Kazantzakis, Venizelos i El Greco. O potser perquè l'illa és un espai per on hi han transitat romans, àrabs, bizantins, francs, venecians, turcs, russos, italians... erigint-hi una arquitectura mestissa que esquitxa els paisatges mediterrà-

nis que Cardona Colell s'estima tant o més que als seus habitants. Aquest és un element que marca *Creta, l'entrada al laberint*, un llibre fruit de molts viatges, no escrit per un passavolant, que ens envola la imaginació cap a un lloc on la llegenda i la realitat es fonen.

En aquest tros de terra amb forma de mitja lluna ancorat al mig de la mar Egea –com a tants altres llocs–, el viatger s'hi ha de perdre. I *Creta, entrada al laberint* és conseqüència d'haver-s'hi perdut amb temps, ganes i moltes lectures fins a forjar un retrat de prosa polida i elegant. Amb sensibilitat, maduresa i ironia descriu l'autor el que no es veu a primer cop d'ull en una illa que té el color de les olives i gust de formatge. *Creta* captiva per una mitologia que no te l'acabes, el famós laberint n'és un exponent; però també per les his-

tòries de *vendettas*. I per haver estat l'illa dels leprosos, pels estralls que va causar l'intercanvi de població grecoturca de principis del segle passat i pel paper que va jugar durant la Segona Guerra Mundial, on fins i tot hi van participar republicans catalans i espanyols.

Creta, entrada al laberint té una flaca per la zona de Réthimno, al centre de l'illa on l'autor hi té la casa, es recrea bastant més en el passat que en el present i disposa d'un encertat pròleg d'Eusebi Ayensa, un altre hellenista amb casa a Grècia. Però per sobre de tot cal subratllar que aporta una nova mirada sobre una illa radicalment literària i l'edició acurada d'un llibre de viatges escrit per un català i en català que, sens dubte, se situa entre les novetats més interessants del gènere aquesta temporada. *

CRETA: ENTRADA AL LABERINT
Ramon Cardona Colell

Editorial: Nova Casa, Barcelona 2017
Pàgines: 510
Preu: 19 euros

NARRATIVA M.M.

Un nord-coreà crític amb el règim

La història és de pel·lícula: els contes prohibits del nord-coreà Bandi ens arriben després d'haver sortit de l'hermètic país asiàtic amagats dins de llibres de propaganda del règim de Kim Jong-un, un líder fora d'òrbita que aquests dies ocupa les pàgines dels diaris per atiar (juntament amb el president nord-americà de llengua indomable) la tensió i les amenaces atòmiques que poden enviar el món a can pistras.

Bandi, que significa cuca de llum, és el pseudònim que utilitza l'autor de *L'acusació* per seguretat. D'ell en sabem que té 67

anys, que pertany al Cercle d'Escriptors Coreans i que hauria començat a escriure aquests relats durant les èpoques de fam dels vuitanta i principis dels noranta. A través d'una familiar i d'una ONG de Seül, va poder treure els textos camuflats que ara s'han pogut publicar a diversos països.

Però un cop situat l'autor, centrem-nos en la literatura: els set contes de Bandi cal llegir-los a poc a poc perquè fan la sensació que ens amaguen alguna cosa. Un conjunt de relats escrits amb una prosa aspra, plena de preguntes retòriques, imatges originals i a la vegada enigmàtiques, que vertebren

unes històries de vides marcades per la incertesa, la repressió, la impotència i la por al règim. Els protagonistes tenen un aire txekhovià i tant poden ser membres de l'elit nord-coreana com pagesos. Això tant és. L'important és com s'organitzen i com són vistos per la resta de la societat en funció de la història familiar i de la lleialtat al Partit Comunista. El to dels contes emana un ambient ombrívol que recorda el de l'era soviètica i avancen amb petites sorpreses enmig d'una alenada de fatalitat d'entre la qual n'emergeixen les ganes de viure. O senzillament de sobreviure. *

L'ACUSACIÓ
Bandi

Traducció: Hèctor Bofill i Hye Young Yu
Editorial: Periscopi Barcelona 2017
Pàgines: 240
Preu: 19,95 euros